

Блок 3. Україна в умовах незалежності

Урок 35. Зовнішня політика незалежної України. Україна в ООН і Раді Європи. Відносини із сусідніми державами та міжнародне співробітництво

Історія України • ПМ • I курс • 1 година

Головна думка

Зовнішня політика України після 1991 р. була спрямована на міжнародне визнання, безпеку, співпрацю з сусідами, участь у міжнародних організаціях і пошук балансу між європейським вибором та складними відносинами з Росією.

На уроці потрібно зрозуміти	Після уроку студент/студентка зможе
міжнародне визнання; Україна в ООН та миротворчості; вступ до Ради Європи; відносини із сусідами.	пояснювати ключові поняття; називати основні дати; аналізувати причини й наслідки; робити короткий історичний висновок.

Дата	Що запам'ятати
1945	УРСР стала співзасновницею ООН.
1991	початок міжнародного визнання незалежної України.
1994	Будапештський меморандум.

Матеріал подано як готовий конспект-презентацію: його можна показувати на екрані або роздати студентам для самостійного опрацювання.

1. Карта уроку: логіка вивчення теми

Крок	Питання уроку	Що потрібно запам'ятати
1	Міжнародне визнання	причини → перебіг → наслідки → значення
2	Україна в ООН та миротворчості	причини → перебіг → наслідки → значення
3	Вступ до ради Європи	причини → перебіг → наслідки → значення
4	Відносини із сусідами	причини → перебіг → наслідки → значення
5	Європейський і євроатлантичний напрям	причини → перебіг → наслідки → значення

Проблемне питання

Яке значення мала тема «Зовнішня політика незалежної України. Україна в ООН і Раді Європи. Відносини із сусідніми державами та міжнародне співробітництво» для розвитку українського суспільства, державності або національної ідеї?

Поняття	Навіщо потрібно на уроці
Зовнішня політика	допомагає точно пояснити явище: діяльність держави у відносинах з іншими державами та організаціями.
ООН	допомагає точно пояснити явище: Організація Об'єднаних Націй.
Рада Європи	допомагає точно пояснити явище: організація, що захищає демократію, права людини і верховенство права.

2. Історичний контекст

Тема уроку розкриває один із ключових етапів історії України: зовнішня політика незалежної України. Україна в ООН і Раді Європи. Відносини із сусідніми державами та міжнародне співробітництво.

Щоб зрозуміти цей матеріал, важливо бачити зв'язок між політичними рішеннями, соціальними змінами, культурою та повсякденним життям людей.

Матеріал подано як конспект-презентацію: визначення, дати, таблиці й схеми можна використовувати для пояснення і самостійного опрацювання.

Історичний фактор	Що він змінює	На що звернути увагу
Міжнародне визнання	впливає на владу, суспільство, культуру або економіку	які групи виграли, які втратили, які наслідки залишилися
Україна в оон та миротворчості	впливає на владу, суспільство, культуру або економіку	які групи виграли, які втратили, які наслідки залишилися
Вступ до ради Європи	впливає на владу, суспільство, культуру або економіку	які групи виграли, які втратили, які наслідки залишилися
Відносини із сусідами	впливає на владу, суспільство, культуру або економіку	які групи виграли, які втратили, які наслідки залишилися

Алгоритм аналізу

1) Назвіть явище. 2) Вкажіть час і місце. 3) Поясніть причини. 4) Назвіть учасників. 5) Сформулюйте наслідки для українського суспільства.

3. Основний зміст теми

Пункт	Пояснення
Міжнародне визнання	Після 1991 р. Україна встановлювала дипломатичні відносини і відкривала посольства.
ООН	Україна використовувала міжнародні майданчики для представлення своїх інтересів.
Рада Європи	Вступ означав зобов'язання у сфері прав людини і демократії.
Сусіди	Відносини з Польщею, Росією, Білоруссю, Молдовою, Угорщиною, Румунією мали різну динаміку.
Безпека	Ядерне роззброєння і Будапештський меморандум стали важливою, але суперечливою частиною політики.

Проміжний висновок

Історичні події не існують окремо: економіка, влада, культура, війни, соціальні групи й міжнародна ситуація взаємно впливають одна на одну.

Типова помилка

Не зводьте відповідь до переліку дат. Історія вимагає пояснення: чому подія стала можливою, які сили діяли, кого вона посилила або послабила.

4. Причини, перебіг і наслідки

Причина / умова	Як проявлялася	Наслідок
Міжнародне визнання	створювала нові можливості або конфлікти для українців	впливала на політичний розвиток, культуру, права або державність
Україна в оон та миротворчості	створювала нові можливості або конфлікти для українців	впливала на політичний розвиток, культуру, права або державність
Вступ до ради європи	створювала нові можливості або конфлікти для українців	впливала на політичний розвиток, культуру, права або державність
Відносини із сусідами	створювала нові можливості або конфлікти для українців	впливала на політичний розвиток, культуру, права або державність
Європейський і євроатлантичний напрям	створювала нові можливості або конфлікти для українців	впливала на політичний розвиток, культуру, права або державність

Запам'ятай формулу відповіді

Повна відповідь з історії має містити не тільки “що сталося”, а й “чому сталося”, “хто брав участь”, “чим завершилося” і “чому це важливо”.

Причини	Подія	Наслідки
передумови, суперечності, інтереси груп	конкретні рішення, війни, реформи або організації	зміни у владі, правах, культурі, території, суспільстві

5. Діячі, організації та суспільні сили

Хто / що	Роль у темі
МЗС України	формувало дипломатичну мережу.
ООН	головна універсальна міжнародна організація.
Рада Європи	організація демократії і прав людини.
Країни-сусіди	ключовий напрям зовнішньої політики.
Українські миротворці	брали участь у міжнародних операціях.

Методична підказка

Коли називаєте історичну особу або організацію, одразу пояснюйте її дію: створив, очолив, підтримав, заборонив, реформував, проголосив, придушив.

Питання до діяча/організації	Відповідь має містити
Яку мету мав?	політичну, соціальну, культурну або військову мету
Якими методами діяв?	реформи, війна, дипломатія, пропаганда, самоорганізація
Який наслідок?	що змінилося після його/її діяльності

6. Основні поняття

Поняття	Коротке визначення
Зовнішня політика	діяльність держави у відносинах з іншими державами та організаціями.
ООН	Організація Об'єднаних Націй.
Рада Європи	організація, що захищає демократію, права людини і верховенство права.
Міжнародний договір	письмова угода між державами.

Поняття	Як використати у відповіді
Зовнішня політика	Скажіть: «Зовнішня політика - це ...», а потім наведіть приклад із теми уроку.
ООН	Скажіть: «ООН - це ...», а потім наведіть приклад із теми уроку.
Рада Європи	Скажіть: «Рада Європи - це ...», а потім наведіть приклад із теми уроку.

Поняття	Як використати у відповіді
Міжнародний договір	Скажіть: «Міжнародний договір - це ...», а потім наведіть приклад із теми уроку.

Як відповідати

Визначення потрібно не зазубрювати механічно, а пояснювати своїми словами і наводити історичний приклад із теми.

7. Основні дати

Дата / період	Подія / значення
1945	УРСР стала співзасновницею ООН.
1991	початок міжнародного визнання незалежної України.
1994	Будапештський меморандум.
1995	вступ України до Ради Європи.
1997	Договір про дружбу, співробітництво і партнерство з Росією.

Хронологічна стрічка

1945 → 1991 → 1994 → 1995 → 1997

Як вчити дати

Дати варто групувати за логікою: передумови → ключова подія → наслідки. Тоді вони не перетворюються на випадковий список.

8. Схема для розуміння

Що відбувається	Механізм	Результат
Міжнародне визнання	ключові дії та суперечності	історичний результат
ООН	ключові дії та суперечності	історичний результат
Рада Європи	ключові дії та суперечності	історичний результат

Схему можна використати як план усної відповіді або як основу для короткого письмового конспекту.

Завдання	Як виконати
Перетворіть схему на текст	кожен рядок схеми запишіть як окреме речення з причинно-наслідковим зв'язком.
Додайте факт	до кожного рядка підберіть дату, особу або приклад із теми.

9. Підсумок уроку

Теза	Пояснення
1. Зовнішня політика України після 1991 р.	Це положення треба вміти підтвердити фактом, датою або прикладом із уроку.
2. Тему потрібно розуміти через зв'язок причин, дій учасників і наслідків.	Це положення треба вміти підтвердити фактом, датою або прикладом із уроку.
3. Для повної відповіді використовуйте поняття, дату, приклад і власний висновок.	Це положення треба вміти підтвердити фактом, датою або прикладом із уроку.

Відповідь на проблемне питання

Тема «Зовнішня політика незалежної України. Україна в ООН і Раді Європи. Відносини із сусідніми державами та міжнародне співробітництво» показує, що українська історія розвивалася через поєднання внутрішніх процесів і зовнішніх викликів. Її значення потрібно оцінювати за впливом на права людей, культуру, державність і національну ідентичність.

Для усної відповіді

Починайте з короткої тези, далі наведіть 2-3 факти, одну дату і завершіть власним історичним висновком.

10. Перевір себе

Рівень	Завдання
Базовий	Дайте визначення 3-4 основних понять уроку. Назвіть 3 ключові дати.
Середній	Складіть хронологічний ланцюжок подій і поясніть, чому вони пов'язані.
Достатній	Порівняйте дві сили, організації або явища з теми за критеріями: мета, методи, наслідки.
Високий	Дайте аргументовану відповідь на проблемне питання уроку. Використайте щонайменше два факти і одну дату.

Міні-тест	Варіанти відповіді
1. Найважливіше в темі - це...	А лише дата; Б причина, перебіг і наслідки; В тільки прізвища; Г випадковий факт.
2. Повна історична відповідь має містити...	А поняття, дату, приклад і висновок; Б тільки емоцію; В лише цитату; Г тільки переказ назви.
3. Історичне значення події - це...	А її вплив на подальший розвиток; Б місце на сторінці; В складність назви; Г кількість учасників.

Відповіді

1 - Б; 2 - А; 3 - А.